

MARK VERIN

CASUS BELLI

ROMÁN V TROCH ČASTIACH

Prvá časť: Prvá svetová vojna. Druhá časť: Medzivojnové obdobie. Tretia časť: Druhá svetová vojna. Štvrtá časť: Po vojne.

Či ste pripravení byť súčasťou úžasnej príbehu a strastnej dejiny.

По члену воевојне Москва, 23 августа 1938 года.

Пратунуемоу Союзу
Великому

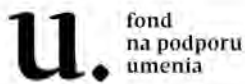
За Третье Интернационале
Републике:

А. М. Уткин

MARK VERIN

CASUS BELLI

ROMÁN V TROCH ČASTIACH

Vznik diela z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

All rights reserved.

Copyright © Karol Fajth 2022

Slovak edition © Karol Fajth 2022

Text and over Design © Karol Fajth 2022

ISBN-13: 978-80-974440-0-6 (epub)

ISBN-13: 978-80-974440-1-3 (mobi)

*Pamiatke Olesa Buzinu (1969-2015), ukrajinského historika,
novinára, zavraždeného neonacistami v Kyjeve 16. apríla 2015*

práv. **casus belli** [-lí] prípad, udalosť al. skutočnosť pokladané za dôvod na vyhlásenie vojny podľa vyhlásenia štátu al. podľa pravidiel medzinárodného práva; pren. kniž. dôvod na rozbroj, na spor;
(Slovníkový portál Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV)

*Postavy, ktoré v románe vystupujú, sú vymyslené. Akákoľvek
podobnosť so skutočnými udalosťami i osobami je čisto
náhodná.*

PRVÁ ČASŤ

PRVÁ OBETŤ

Motto:

„Prvou obeťou každej vojny je pravda.“

Hiram Warren Johnson, 1917

Nepokoj

Tomáš sa už dobrú hodinu nevedel vymotať z ospanlivého mesta. Nervózne hľadel do spätného zrkadielka. Zakaždým, keď sa v ňom zablyslo, mu podskočil tep. Čím rýchlejšie sa približoval odraz svetla, tým silnejšie mu búšila krv do spánkov. Nedokázal sa upokojiť ani keď sa cesta za mestom vyprázdnila. Hneval sa sám na seba, že neposlal do čerta neznámy hlas navigácie. Keby šiel po pamäti, nemusel by sa toľko rozčuľovať nad nezmyselnými príkazmi, ktoré vydával po anglicky neprirodzený ženský hlas. Pokúšal sa ho zmeniť v palubnom počítači, ale rodný jazyk tam nenašiel. Čeština mu už dávnejšie znela cudzo. Na diaľnici konečne pocítil úľavu. Jarne sychravé nedeľné ráno skoro nikoho nevytlákať von. Cesta bola nezvykle prázdna. Na chvíľu otvoril okno, aby nabral do pľúc čerstvý vzduch, ale úzkou medzerou vnikol do auta nepríjemný vietor. Akoby sa rútil na lyžiach strmým svahom do priepasti. Keď sa ranné svetlo predralo cez ťažké mraky, konečne uvidel biele končiare alpských štítov. Za križovatkou chvíľu váhal, či radšej nezabočí na Innsbruck, aby zmiatol možných prenasledovateľov.

Napokon len hodil rukou nad pochybnosťami, ktoré ho sužovali celú noc a pokračoval priamo na Salzburg. Rýchla jazda na diaľnici mu trochu vyčistila hlavu. Prestal sa nervózne pozeráť do spätného

zrkadielka a zapol hudbu. Už celé roky mal v prehrávači to isté CD s hitmi The Shadows. Poznal poradie skladieb naspamäť, ale vždy sa potešil, keď zaznel Peace Pipe. S prvými tónmi čistej melódie sa stratili všetky problémy ako šibnutím čarovného prútika. Ostal len príjemný pocit dávno zabudnutého šťastia. Akoby sedel pred starým televízorom ORAVA a čakal, kedy sa pri zvučke objavia v snehových správach Martinské hole. Aj teraz sa usmial, akoby uvidel na obrazovke, že tam opäť „naváľalo“ vyše metra snehu. Iskrivo priezračného, ktorý sa za ním naháňa opreteký, keď sa rúti dolu oblým svahom a za sebou necháva zárezy pravidelných oblúkov. Každý zimný piatkový večer sa nevedel dočkať tmavého sobotného rána, kedy sa konečne stretne s kamarátmi na zastávke autobusu číslo 4 na Stráne. Presne o šesť nula tri. Ráno autobus nikdy nemeškal:

„Bože, to nemôže byť pravda!“ vzdychol si polohlasne. „Kofko je to už rokov?“

V poslednej dobe ho často prenasledovali spomienky. Vynárali sa tak nečakane a nástojčivo, že na dlho zatienili jeho úsudok. Prvá si to všimla Amy. Uprostred vety sa zastavila, upla na neho zvedavý pohľad a s neskrývanými obavami zvolala:

„Človeče, prebuď sa! Kde si sa stratil? Počúvaš ma vôbec?“ Neskôr už nič nehovorila. Len hodila rukou a dodala:

„Vidím, že dnes si už dopracoval.“

Nemohol si pomôcť. Príliš často mu nové udalosti, predmety i tváre pripomenuli minulosť, ktorá sa mu už zdala odkázaná na zabudnutie. Akoby sa všetko strácalo v nenávratnosti, stále rýchlejšie a rýchlejšie.

„Možno je to nemoc z povolanja,“ snažil sa obhajovať i sám pred sebou. „Celý čas sa zapodievam minulosťou, osudmi iných ľudí. Asi je načase prizrieť sa i sám sebe.“

Ale ani on tomu celkom neveril. Spomenul si na slová, ktoré mu často opakoval učiteľ dejepisu na gymnáziu:

„Minulosť, na ktorú by si rád zabudol, ťa vždy dobehne. Bude ťa prenasledovať, kým sa s ňou nevyrovnáš.“

Teraz si jasne uvedomil, že včerajší rozhovor s Amy a Romekom nebol náhodou, ale celkom logickým pokračovaním hry, ktorú sám začal pred rokom. Nemal sa na čo vyhovárať. To on navrhol Amy, aby sa venovali otázke, ktorá mu dlhé roky nedávala pokoj. Námet ešte nevedel krátko pomenovať, namiesto toho len vyslovil niekoľko otázok:

„Kto, kde, kedy a prečo rozpútal druhú svetovú vojnu? Bolo to naozaj logické vyústenie dlhodobu neriešených sporov? Mohli sme tomu predísť?“

„Myslíš, že je to po toľkých rokoch ešte zaujímavé?“ opýtala sa ho Amy vážavým hlasom.

„Spomenul som si na pieseň, ktorú som už dávno nepočul.“

Pokiaľ si pamätám znela asi takto:

*Po písmenku, po písmenku d'alšie,
ani toľkých v abecede niet,
koľko zrád a podlosti a falše
nepozerať, nedívaj sa späť.“*

Amy hľadela na neho nechápavo. Jeho reč jej len málo pripomínala jazyk, ktorým hovorili jej predkovia. Tomáš sa usmial a na záver sa pokúsil zaspievať:

*„Medzi nami je už všetko jasné,
aj tá láska, aj tie rozchody.
Kameň, kameň zahodený do vody.“*

Romek ich doposiaľ sledoval bez väčšieho záujmu a pri pokuse o spev pozrel na Tomáša a povážlivo pokrútil hlavou:

„Spievaš mizerne, vieš o tom? Ako marcový kocúr za komínom.“

Tomáš sa schuti zasmial, ale na Romekovej tváril videl čosi zlé a nepriateľské.

„Všeobecne prevláda názor, že v tejto otázke je už všetko jasné.“

Nacistickú mašinériu naštartovala veľká kríza a postupne, ako sa rozrastala, naberala smer na Východ, na odvekých nepriateľov. Najprv zhltna Rakúsko a Československo. Poľsko bolo na rane hneď potom, keď už moc Tretej ríše nevedeli zastaviť jeho spojenci, Briti a Francúzi.“ pokračoval Tomáš už serióznym hlasom.

„V jednom má Toms pravdu,“ dosvedčil mu Romek. „Hoci nie som historik, ale ako bankár viem, že vojna stojí veľa peňazí. Bez Rakúska a tvojho Československa, bez ich územia a najmä ich finančného a ekonomického potenciálu, nemal Hitler šancu uspieť proti Poľsku. Naša armáda bola jedna z najsilnejších v Európe.“

„Presne tak by sme mali vybudovať argumentáciu,“ zvolal nadšene Tomáš.

„Je ti jasné, že chceš korčuľovať po tenkom ľade?“ namietla Amy. „Nevyhneme sa témam, ktoré sú predmetom ostrých sporov. Mnohé dokumenty k týmto otázkam sú už celé roky dobre utajované.“

„Máš na mysli Hessov útek do Anglicka, pár týždňov pred napadnutím Sovietskeho zväzu?“ opýtal sa jej opäť Romek, ktorý sa obvykle neveľmi zaujímal o prácu ženy.

„Nielen to,“ zahriakla ho Amy, akoby mu chcela dať najavo, aby sa neplietol do ich odborných záležitostí. Ale Romek sa nedal odradiť a tvrdohlavo pokračoval v spore:

„Náhodou, to môže byť zaujímavá téma. Nedávno som čítal v Timesoch, že Briti sú proti odtajneniu dokumentov, ktoré sa týkajú jeho pobytu v Anglicku počas vojny. Čoho sa boja? Veď je to už viac ako sedemdesiat rokov!“

Tomáš sa chytil tejto malej hádky manželov a postavil sa na Romekovu stranu, hoci teraz potreboval skôr presvedčiť Amy:

„Pokúsme sa vnieť jasno do temných archívov. A čo Hessova nečakaná samovražda vo väznici v Spandau? Aj vo mne vyvolala mnohé pochybnosti. Sám sa vraj obesil na šnúre od elektrickej lampy, hoci podľa väzenského personálu si už po deväťdesiatke sám nevedel ani zapnúť gombík. Mimochodom, stalo sa to práve vtedy, keď mali službu vo väznici Briti. Povrávalo sa, že mal o pár týždňov vyjsť na slobodu. Dohodli sa o tom bývalí spojenci.“

Amy už nevydržala a oboch rázne zahriakla:

„Toms, vieš, že nemám rada klebety. Keď nemáš k dispozícii nesporné fakty, radšej mlč! A ty, Romek, ty sa drž svojho kopyta. Toto nie sú bruselské slovné čipky, ktoré tam splietate. Hovoríme o historiografii, nie o tých vašich deklaráciách, ktorých hodnota zväčša neprevyšuje cenu papiera, na ktorých sú vytlačené.“

„Ale, kochanie,“ nedal sa Romek. „Mne sa tá téma naozaj páči. Apropo k Bruselu. Naozaj chystáme s Donaldom a s pár spriaznenými dušami rezolúciu o príčinách druhej svetovej vojny. Ak by ste popracovali na tejto téme, zariadim, aby bol k vám Brusel štedrý...“

Amy pozrela na manžela bez známky nadšenia. Tomáš si to všimol, ale kul železo za horúca:

„Bude to bomba, to ti sľubujem. Podarilo sa mi v archívoch vyhrabať nové materiály.“

„Opäť v Moskve?“ opýtal sa pohrdlivo Romek.

„Nielen. Veľa zaujímavých dokumentov som našiel aj vo Varšave. Napríklad mierovú zmluvu Pilsudského s Hitlerom, podpísanú oveľa skôr, ako so Sovietskym zväzom. Našiel som aj záznam dohody, podľa ktorej sa Poľsko priživilo na rozpade Československa. Hneď za armádou Tretej ríše zabralo Vojsko poľské časť jeho územia.“

„Viem, viem,“ uškrnul sa. „Na nete je toho na mraky. Samé senzácie z fotošopu. Niečo ako Hitler pri Pilsudského rakve, pravda?“

Tomáš už musel s farbou von. Pozrel sa významne na Romeka a tajuplne sa prihovril Amy:

„Nechával som si to pre seba, ale už to nemusím držať v tajnosti. Všetko som si overil,“ pokračoval Tomáš tichým hlasom. Vytiahol z aktovky svoj poznámkový blok a položil ho na konferenčný stolík. Narazil pri tom na pohár s nedopitým červeným vínom. Amy však bola dostatočne rýchla a zachytila ho skôr, ako spadol na koberec. Pár kvapiek však skončilo na jej hodvábnej blúzke. Vrhla na Tomáša zlostný pohľad, ale nič nepovedala. Odišla do kúpeľne a po chvíli sa vrátila v tričku veľkosti XXL. Romek sa pustil do rehotu. Pohrozila mu päsťou a sadla si blízko k Tomášovi. Objala ho kolo krku a šepla do ucha, ale dost' nahlas, aby to Romek počul:

„No tak ukáž, čo si to pre mňa vykradol?“

Vydavateľ bol nadšený návrhom, ktorý mu predložila Amy. Nechcel však ani počuť o spoluautori:

„Amy, tvoje meno predáva. Načo uvádzať iné? Pripadá mi to hlúpe, ako keď dáka herečka vydá memoáre a na prebale svieti: 'napísané s ...' Každý múdrejší si pomyslí, že to napísal niekto iný.“

„Sľúbila som mu to už dávnejšie. Celé roky robí pre mňa skvelé rešerše. Bez jeho pomoci by som nestihla napísať za tak krátky čas ani tamtú tehlu.“

Ukázala pohľadom na knihu, ktorá stála na čestnom mieste v knižnici pred ňou. Žiarila na nej zlatá nálepka „Pulitzer Prize“.

„Je mi jedno, ako a s kým sa delíš o honorár, ale skús mu to vyhovoriť. Ak chceš, vydáme mu niečo iné, osobitne. V každom prípade mu to môžeš sľúbiť. Teraz ma skôr zaujíma, kedy dostanem rukopis.“

Amy pozrela rozšafne na vydavateľa a žmurkla kútikom pravého oka:

„Prvé tri kapitoly už máme hotové. Ak pôjdeme takýmto tempom, koncom roka predložíme prvý variant.“

Predložíme?“ pozrel na ňu prísny otcovským pohľadom. Množné číslo v jej slovách sa mu naozaj nepáčilo.

Všetko šlo podľa plánu. Tomáš obmedzil „výlety“ za archívnymi dokumentmi, aby jej bol vždy na blízku. Romek sa stále častejšie „vyparil do Bruselu“, ako vravievala Amy. Keď sa črtal víkend bez manžela, zahrabali sa s Tomášom medzi knihy, výstrižky a fotokópie dokumentov. Sama mu navrhla, aby nocoval u nej v apartmáne:

„Nebude Romek žiarliť?“ opýtal sa.

„A keby aj. Ani ja sa nevyzvedám, čo robí v Bruseli.“

Na veľké prekvapenie pre oboch sa po prvý raz vyhli vážnejším sporom. Skoro vo všetkom sa hravo dopĺňali. Aj keď písali sporné časti o pripojení Rakúska ku Tretej ríši, ba aj o Mníchovskej dohode. Amy ho presvedčila, aby používali termín „dohoda“ a nie „diktát“. Výraz „zrada“ odmietla zásadne:

„Nauč sa už konečne, že to sú ideologické termíny!“ poučovala ho. „Historici narábajú s pojmi, ktoré zodpovedajú duchu a literare dokumentov.“

„Áno, pani profesorka,“ podpichol ju Tomáš. „Takže nebudeme hovoriť o „pakte Molotov-Ribbentrop“, ale o Mierovej zmluve medzi Nemeckom a Sovietskym zväzom? V súlade s duchom a literou dokumentov.“

Pozrela zlostne na neho a dodala:

„Hádať sa budeme, až keď dopíšem poslednú stranu. Dobré?“

Prvý blesk z jasného neba udrhel krátko po tom, ako sa opäť stretli v trojici na konferencii v Mníchove. Amy sa svedomite pripravovala nielen na prednášku, ale aj na stretnutie s vydavateľom. Deň pred konferenciou bola celá nesvoja. Romek mal priletieť z Bruselu neskoro večer. Amy sa sama ponúkla, že ho vyzdvihne na letisku.

S Tomášom sa mali stretnúť až ráno, tesne pred konferenciou. Keď ju zbadal v hlučnom dave pred vstupom do dvorany, hneď si všimol, že niečo nie je v poriadku. Amy mala kruhy pod očami, nebol si istý, či neplakala. Romek sa správal vcelku prívetivo a ako obvykle žoviálne sa zdravil s každým známym. Tomáš len hádal, čo mohlo byť príčinou jej stavu. Veď sa na konferenciu tak tešila! Romek na chvíľu odbehol za akýmsi známym, ktorý na neho mával z opačného konca dvorany. Využil príležitosť a rovno sa jej opýtal:

„Stalo sa niečo?“ oslovil ju čo najprívetivejšie.

Keď pozrela na neho unavenými očami, bolo mu jasné, že plakala.

Chcel ju chytiť za ruku, ale rázne ho odmietla.

„Romek si prečítal kapitolu o pakte Molotov-Ribbentrop. Poslala som mu ju ešte pred odletom. Nakričal na mňa už na letisku...“

„Čože!“ zvolal Tomáš. „Ty mu dávaš čítať naše texty?“

Amy pozrela na neho s výčitkou. Nebol si istý, čo ju viac urazilo: jeho zlosť, že dala mužovi čítať texty, nad ktorými pracovali, alebo samotný výraz „naše texty“.

„Nie, obvykle mu nič neukazujem. Požiadal ma o to už dávnejšie. Len o túto časť. Pamätáš, čo hovoril o akomsi vyhlásení k výročiu začatia vojny, ktoré pripravujú. Vraj mu to pomôže.“

„V Bruseli?“

„Nie, v Štrasburgu. Na budúci rok tam chce kandidovať.“

„Máš poňatie, čo mu sadlo na nos?“

„Vraj ti to sám vysvetlí.“

Amy mu teraz trochu klamala. V skutočnosti sa Romek pred ňou vyhrážal, že mu to riadne vytmaví. Nestihla mu už viac povedať, lebo muž sa vrátil s balíkom pošty a novín pod pazuchou. Naďalej sa tváril, akoby sa nič vážne nedialo. Navrhol Tomášovi, aby si zašli ešte na kávu a sám si objednal riadnu dávku brandy. Bavili sa o všeličom, len nie o kapitole, ktorú mal, podľa Amy, prečítať v lietadle. Amy sa na dlho stratila v dámskej miestnosti. Keď k nim prišla, vyzerala už oveľa lepšie. Kruhy pod očami zakryla elegantnými okuliarmi s tieňovanými sklami.

PRVÁ OBEŤ

Kaviár á la Kremlin

Pohyb vo „vyššej“ spoločnosti nikdy nebol pre Tomáša obľúbeným spôsobom ako tráviť čas. Navyše sa na konferencii opäť nič nové nedozvedel. Amy celý čas nervózne hľadala v sále vydavateľa, vysokú atletickú postavu so šedivými vlasmi. Zazrela ho až cez prestávku. Len čo sa im stretli pohľady pribehla mu v ústrety. Tomáš stál dosť blízko, aby si ho vydavateľ všimol. Ostal však stáť na mieste a čakal, či ho zavolajú. Vydavateľ objal Amy a priložil líce na jej vysmiatu tvár. Tomášovi rozšafne kývol „hi!“ a odviezol ju kamsi do kuloárov, kam bol vstup vyhradený pre VIP hostí. Chvíľu ostal stáť a hľadel smerom, kde sa stratili obe postavy. Ktosi ho poklepal po pleci:

„No vidíš, aj teba opustila,“ sarkasticky sa mu prihovoral Romek. „Je to pravá Američanka. Keď je reč o biznise, všetko ide bokom.“

„Aj manžel?“ pokúsil sa mu kontrovať.

„Manželstvo je tiež biznis,“ pokračoval Romek, akoby nepočul jeho narážku. „Zisky si delíme spravodlivo, alebo podľa situácie. Ako ste sa tu mali bezo mňa?“

Teraz sa Tomáš zatváril, akoby nepočul jeho ďalšiu narážku. Dopil minerálku a položil pohár na strieborný podnos, ktorý mu

ponúkla šarmantná mulatka v mužskom čašničkom kabátiku a dlhej zástere skoro po členky. Romek na ňu žmurkol a čosi jej pošepol. Keď odchádzala, pootočila sa za ním a s úsmevom mu poďakovala za kompliment.

„Neboj sa, Toms. Amy to zvládne,“ opäť potľapkal Tomáša po pleciach ako starší brat. Vedel, že ho tým nahnevá. Po prvé, je od neho o päť rokov mladší a po druhé nemal rád, keď ho Romek oslovuje tak ako Amy. Mal chuť mu fľochnúť čosi ako „oukej Roms,“ ale udržal sa na uzde.

„Neviem, či ťa už Amy pozvala. Čakáme ťa večer u nás. Privátny večierok v trojici. Šampanské, kaviár, brandy a havana.“

Po hodine, ktorú strávili v nezáväznej debata vo veľkej presklenej zimnej záhrade, pochopil, že sa Amy s mužom už dohodli a teraz hľadajú príležitosť ako ho presvedčiť. Bol to jej obvyklý postup. Vopred si vybudovať silnú pozíciu v slovnom súboji s oponentom. Sama sa často chválila:

„Keď chceš niekomu zasadiť úder, z ktorého sa len tak nespamätá, musíš začať s pochvalami. A keď sa uistíš, že je na vrchole blaženosti, vtedy udri!“

Šampanské, ktoré objednali, bolo naozaj znamenité. Priniesli ho do apartmánu spolu s veľkou striebornou nádobou, zakrytou snehobielym obrúskom. Bola až po okraj naplnená ľadovými kryštálmi. V strede sa chúlila sklenená miska s kaviárom zlatistej farby ozdobená natenko nakrájanými mesiačikmi citrónu. Prvý pohár zajedali s perleťovými lyžičkami. Zlatý kaviár bol naozaj znamenitý, originálny z Azerbajdžanu, ako to avizovala Amy. Potom však Romek vyskočil z kresla a ostentatívne navrhol, aby chvíľu počkali:

„Objednám čierny chlieb a maslo. Budeme jesť kaviár ako na bankete v Kremli,“ dodal a bez toho, aby počkal na ich súhlas, zdvihol telefón a objednal to u hotelovej služby. Kým čakali, Amy zvrtila rozhovor na Tomášovu knihu, ktorá bola, podľa jej slov, „už v rukách šikovnej redaktorky.“

„Môžeš byť spokojný,“ tajuplne sa na neho usmiala. „Vydavateľ ohodnotil tvoj text ako acceptable. Ver mi, u toho človeka to znamená, že je to viac ako výborné. Ja som sa na prvý raz od neho nedočkala takého ocenenia. Ale...“

„Ale?“ skočil jej všetečne do reči Romek.

„Odciep sie! To je len medzi mnou a Tomsom.“

Amy často prešla v súkromnom rozhovore na poľštinu. Najmä, keď sa vnútorne rozohriala. Na verejnosti si však nič také nedovolila. Strihla si svoju angličtinu a snažila sa, aby znela čo najmenej americky. Bola hrdá na svoj cambridge accent.

Po chvíli ich prerušila hotelová služba. Romek vstal a odišiel ku dverám. Amy sa naklonila k Tomášovi a dôverne pokračovala v rozhovore:

„Ja si myslím, že ide len o pár maličkostí. Používaš výrazy, ktoré nie sú jednoznačne zrozumiteľné anglojazyčnému čitateľovi.“

„Napríklad?“ opýtal sa zvedavo Tomáš.

„Veď sám vieš. Koľko ráz som ti to opakovala: nepoužívaj termín ‚socialism‘. U nás je zaužívaný výraz ‚communist regime‘. Alebo Stredná Európa. Lepšie je Mitteleurope alebo Soviet block. Chápeš?“

„Keď len to, považuj to za môj súhlas s redakčnými úpravami.“

Romek sa nevedel dočkať, kým neuvidí na ich tvárach výraz nadšenia z kaviáru á la Kremlin. Amy celkom uznanlivo pokývala hlavou, ale pri ďalšom pohári šampanského sa vrátila k obvyklému spôsobu a vychutnávala si ho z perleťovej lyžičky:

„Wybacz, kochane, patrím ku skazeným bourgeoisie. Nerozumiem tvojim vybraným spôsobom. Moji rodičia boli chudobní emigranti z Bieloruska, žiadni potomkovia šľachtického rodu. Ale kaviár ma naučili jesť tak, ako si to vyžaduje bontón.“

Romek sa tváril, že nerozumie jej sarkazmu a tvrdohlavo jedol kaviár na čiernom chlebe hrubo natretom žltým, hrudkovitým maslom. Tomáš sa o to pokúsil len raz. Chlieb sa mu pod nožom celkom rozmrvil. Vložil ho do úst rovno z dlane a zajedol lyžičkou kaviáru. Amy sa schuti zasmiala, ale viac už manželka netrýznila.

Keď vo fľaši neostalo veľa, rozhodovali sa, čím pokračovať. Po krátkej výmene názorov zvíťazil Tomášov návrh, ukončiť večer s brandy. Amy si vyprosila ako výnimku cherry. Za to veľkoryso súhlasila, že si páni dajú k brandy cigaru. Romek sa už nevedel dočkať.

Trvala však na tom, že pôjdu „kadiť“ na terasu.

„Do takej zimy?“ bránil sa manžel.

„Len sa neľutuj! Prehod' si sako a je to. Aspoň tam nebudete dlho.“

Nakoniec mala pravdu. Februárový večer bol sychravý a nevlúdne počasie bolo cítiť aj na balkóne. Cigara nehorela tak, ako by si priali a brandy, naopak, nebolo dosť vlažné, aby sa z neho uvoľnili všetky arómy a chute. Asi po desiatich minútach to súhlasne vzdali. Odrezali si centimeter z ohoreného konca a uložili zvyšok cigary do sklenenej tuby, podobnej skúmavke uzavretej korkovou zátkou. Stihli však „nahryznúť“ rozhovor, ktorý už ani zd'aleka nebol taký džentlmenský. Romek vyšiel z terasy prvý a pokračoval tak nahlas, aby to začula aj Amy. Tá už zaujala pohodlnú polohu vo vedľajšej izbe na veľkej manželskej posteli opretá o vysoké tapacirované čelo. Čítala akési texty porozkladané vedľa nej na postelnej prikrývke. Oči jej zakrývali okuliare s hrubým tmavým rámom, ktoré ju robili staršou a prisnejšou.

„Aj tak nechápem, prečo spochybňuješ pôvod tajných protokolov k paktu Molotov-Ribbentrop. Pripadá mi to, akoby si strieľal pod brvno, ale do vlastnej brány.“

Tomáš sa bez slova usadil do kresla oproti roztvoreným dverám do spálne. Nebolo to nič neobvyklé. Keď boli spolu na cestách, viedli dlhé nočné rozhovory priamo v hotelovej izbe. Romek si konečne prisadol a obrátil sa teraz k Amy: